

НОВКО ЯВОРСКИ
ТРИ ЈУНАЦИ ФРОНТОВАЦИ

chitanka.info

1

Надойдоха почти едновременно. Имаше и току-що навършили двадесетте голишарчета и видели-превидели байновци. С мустаци и без мустаци, руси и чернооки, едри като горуни и дребни като шикалки. Помощник-командирът ги посрещаше с усмивка, настаняваше ги, както можеше, в тясната фронтовашка землянка, гощаваше ги с някоя и друга добра дума. А когато стрелките на часовника му се яхнаха върху цифрата 12, той се почеса по мустака и рече:

— Да, не сме много комунистите и ремсистите, ала и това е добре, след като се има пред вид от каква глина е измайсторен нашего брата.

Такъв си беше той — вари го, печи го — никога не можеш да отсечеш: отгук започват шегите му, дотук свършва сериозното у него. Пък и трябваше ли? Та нали и в най-голямата шега има нещо намусено, и в най-суровата дума — нещо веселяшко?!

— А знаете ли защо ви повиках?

Фронтаците се спогледаха и аха-аха да си смигнат. Както всички фронтаци, те добре знаеха за какво би ги призовало при себе си по никое време началството и какво би могло да иска от тях.

— Не за да ни черпите с кафе и коняк — обади се ни в клин, ни в ръкав едно командирче на отделение — момче русоляво, та дори рижо, червенобузо като момиче и синеоко като светия. Думаха му Пашата. Не защото имаше пашалийски корен, а защото дедите му се бяха изхитрили да си прикачат едно „Пашов“ отзад на фамилията.

— А то и кафе може, и коняк — преглътна помощник-командирът и се намръщи: попейваше ли му се, па нямаше, върл противник ли бе на такива питиета — иди го разбери. — Ала после — махна обещаващо с ръка той. — Като свършим работа. А тя, братлета, не е много лекичка, след като се има пред вид, че четири пъти вече се захващаме за нея и все удряме на камък.

И помощник-командирът разказа: четири пъти щабът изпращал разузнавателни групи в разположението на хитлеристите, четири пъти никой не се завръщал. А трябвало на всяка цена да се разузнае групировката на противника, замисълът му. С една дума — „език“. Колкото по-голям и колкото по-бъбрив, толкоз по-добре...

Говореше помощник-командирът, говореше, редеше думите като цепеници в жадната уста на фурна и все към Пашата поглеждаше. Зъб ли му бе хванал заради коняка, друго ли?

— Та така, братлета — завърши помощник-командирът. — Задачата, както виждате, не е кой знае колко трудна, след като се има пред вид, че между вас има добри езиковеди, т.е. езиколовци.

И пак хвърли едно око на кандидат-подофицер Пашов.

Приятна топлинка изпълни сърцето на Пашата, разля се по младото му юнашко тяло, шавна в бегла, но достатъчно доволна усмивка край устните му — малко тънички, малко коравички, ала все пак не толкова отблъскващи за една средно взискателна мома.

— Хм! Хм! — изкашля се в шепата си, без да има защо, Пашата. — Хм! Хм!

— Да не си настинал! — навъси се насреща му помощник-командирът.

— А не, защо? — повдигна вежди Пашата, ала пак се изкашля в шепите си.

— Нищо, нищо — извърна се помощник-командирът, — аз само така... Е, братлета, казвайте!

— Какво има да казваме — припряно изпревари другарите си Пашата, — всичко е ясно: тръгвам аз.

— Ти ли? — сопна му се подофицерът, който седеше до него. — Ти си болен.

— Кой, аз болен? — рипна Пашата и клъцна глава в ниския гредореден таван. Примижа, изкриви болезнено устни.

— Да, ти. Кашляш — опита се да го унищожи с една констатация само съперникът му. — Кашляш, та се късаш.

— Ти колко пъти си ходил на разузнаване досега — тури длан зад ухото си Пашата и се наведе предизвикателно към подофицера, без да поглежда в него.

— Веднъж — беше неохотният отговор.

— Така — тържествуваща нотка звънна в гласа на Пашата. — А би ли ми казал колко пъти е ходила моя милост? Моля... Мълчиш? Тогава съм принуден цифрата да уточня аз. — Той се изправи, изчисти някакво петънце от ботуша си и уж скромно, а в действителност съвсем не така, отсече: — Три. Веднъж, дважд, трижд...

— Това няма никакво значение! — не се предаваше подофицерът.

— Охо! И още как! — блесна с очи Пашата. — Защото не е все едно дали си нацепил една кола дърва или цели-целенички три — опита се да се изкаже някак по-образно той.

Точка на безпочвените препирни постави помощник-командирът. Той призова присъстващите към принципност и деловитост и за велико удоволствие на Пашата заяви, че най-целесъобразно сега за сега е в разузнаване да отиде човек, който отгоре-отгоре поне да знае немски.

— Че какъв му е немският на Пашата! — изломоти подофицерът. — Само едно „хенде хох“ и нищо повече.

— Да, да, и нищо повече. Така си мислите — докачи се не на шега Пашата. — Три години съм го зубрил в гимназията.

Помощник-командирът отново трябваше да се намесва и отново да успокоява духовете. Като отпрати с най-благими думи пренебрегнатите, той седна коляно до коляно с Пашата, погледна го в очите и рече:

— А кого ще избереш в групата си?

— Сам ли трябва да избирам?

— Най-добре ще е така.

— Добре! — кимна Пашата. — Ще взема например, например...

Славеев.

— Само него ли?

— О, не, и... да речем, да речем Щъркелов.

— Аз на твое място бих взел Панчаров.

— Панчаров?

— Да, да. Доста е хладнокръвен и съобразителен. Освен това много добре владее немски. Немски колеж е завършил.

Пашата се намръщи. Помисли, помисли, повдигна рамене.

— Малко съмнителен ми се види Панчаров, другарю помощник-командир. Сам пресметнете — колко наши момчета имаше в тия пусти

немски и френски колежи? Все легионерчета и бранничета бяха. Вярно ли е?

— Така е — махна с ръка помощник-командирът. — Ала трябва да знаеш, че аз познавам една фамилия Панчарови, която досега е дала двама убити комунисти. Единият двадесет и пета, а другият четиридесет и четвърта, пролетта...

— Има си хас...

— Точно така е, братко Пашов... А тоя твой Панчаров е издънка от тая фамилия.

— Ама...

— Искаш да кажеш, че понякога...

— Да, да...

— Може би си прав, но обикновено кръвта вода не става...

— Е, вярно, ала понякога. А защо не е казал досега?

— Вероятно не обича да шуми около себе си...

— Хм, хм! — изхъмка Пашата. Той беше от ония луди-млади, които смятаха, че всичко трябва да знаят и могат, и много им беше криво, че нещо са пропуснали или че нещо не са свършили така, както трябва. — Така да бъде! — изправи се той и замахна. — Разрешете да напусна.

И като отваряше вратата, подметна през рамо:

— А вие пригответе кафето и коняка.

— Добре, добре — засмя се помощник-командирът. — Казана дума — хвърлен камък... Я чакай, чакай. Какво е това на каската ти?

Пашата сне каската си, избърса я галъвно с ръкава на шинела си, усмихна ѝ се като на жива-живинка.

— Дупчици, другарю помощник-командир — засмя се той, като пъхна пръст в пробойните от куршум. — Обикновени, несмъртоносни дупчици...

Точно срещу Нова година хитлеристите показаха още веднъж, че са хора от най-долно качество. Към обед край селцето точно срещу позициите на ротата наизлязоха някакви момчетии в цигански носии, с цигулки и кларнети и завъртяха един чардаш — ум да ти зайде. Позвериха се нашите, погушиха се, па нали бяха зажаждали за песни и мирни зрелища, захванаха един по един да се подават непредпазливо от окопите.

Изкараха един танец циганчетата, изкараха втори, съвсем се развеселиха нашите и започнаха да подсвиркват с уста и да потропват с ботуши. И ето ти го кандидат-подофицер Пашов.

— Какво сте вирнали носове като лалугери — скастри ги той. — Я да се прибирате по дупките си, че...

В този миг затракаха цели три хитлеристки картечници, че и десетина пушки отгоре и върху зяпачите рукна горещ оловен дъжд.

— Джа-а-ан! Фиу-у-у — рече нещо по каската на Пашата, люшна се той, приклезна. Ушите му писнаха, небето пред очите му се завъртя и отиде на мястото на земята, а земята — на мястото на небето.

Разкопча ремъчката на каската си той, сне я и гледа — пробойна. Акуратна, майсторска пробойна, прясна-прясна, още топличка дори. Повдигна ръка, попипа главата си и изтръпна — напипа нещо меко.

— Леле — помисли си с изстинало сърце той, — мозъкът ми е цъфнал като роза.

Погледна ръката си — няма ни мозък, ни кръв. Попипна се пак — меко, дявол да го вземе. Па се досети — кепето. Кепето му беше това. Обичаше той да си го носи под каската, защото големичка му се падна и все му захлупваше очите. Пък и по-топличко беше така.

Та поокопители се съвсем Пашата и провери налягалите по окопите зяпачи. Всичко наред, одраскан дори нямаше. Това го и зарадва, и огорчи.

— В живота винаги си е така — начумерено каза той. — На виновния нищо няма да му се случи, а на невинния и зъб ще му изкъртят, и око ще му избодат...

— А защо не я смениш — полюбопитствува помощник-командирът, като кимна към каската.

— Ще карам с нея чак до Берлин — не снимаше поглед от каската си Пашата. — Талисман си ми е тя.

— Да — засмя се помощник-командирът, — ама ще става течение и ще ти настине мислителницата.

— Ами, ще настине — на свой ред се засмя Пашата. — Като ѝ туря един вестник „Фронтотак“, и готово...

— Добре — стана съвсем сериозен помощник-командирът. — Добре. Хайде — със здраве, брат. И — умната — вдигна многозначително пръст той. — Ум-на-та!...

2

Имаше ли основание да казва такива думи помощник-командирът?

Имаше...

... Не му провървя на Пашата в революционната дейност. Как му се щеше, ех, как му се щеше и той да грабне оръжие в ръка и на глас да затича народен — из балкани и дебри да броди, фашистката пасмина да трепе, край партизански огньовете да превързва люти рани. Ала не би. „И дума да не става — казваха му. — Седи си ти там, където сме те турили, марки на помощната организация осребрявай, писъмца и заръки пренасяй, позивчета пиши и подхвърляй по улици и край вратници, фланели и ризи за политзатворници и концлагеристи събирай, тогова и оногова следи, около тогова и оногова се увъртай.“ „А ютия? — питаше той. — Ще ми дадете ли ютия (пистолет демек)? Така на корема да ми виси, самочувствието да ми повдига, лете хладно да ми държи, зиме — топло.“ — „Никаква ютия — отрязаха го. — Беля ли да направиш?“ — „Беля? — нацупи се той. — Да не съм дете?...“

Смешник беше Пашата, веселяк беше, фокуси знаеше. И все се навърташе около синчетата на фабриканта, кмета и ангросистите Пешев и Лешев. Водеха го те със себе си по журове и соарета, компанията да им размива, атмосферата да освежава. За другите: момичета — капчици росни, пухкави и меки, великодушни и кротки, само той — без партия. Ала напушеха ли се с цигари, пийнеха ли си ликьорец и едно-друго по-съществено, и той си пощипваше — на шега, де.

Кара-вара така дълго време Пашата, всички за лумпен го смятаха, всички за чорбаджийско мекере го вземаха, а само троица знаеха неговото истинско аз. Добре, ама нали лудо-младо, взе, че направи една магария. Тя можеше много да му струва, ама нали народът е рекъл: на къоравата врана бог гнездото прави...

Имаше едно пъпчиво агентче — Шикалката му викаха. Гуреливо едно такова, сополиво, ала хитро като лисица.

Та на тая Шикалка бе хвърлил око Пашата, по-точно на двата му пистолета. И захвана да го дебне. Днес така, утре иначе и случи сгоден случай. Не в глуха улица, не в потайна доба, а наред площада. Е, не точно наред площада, малко така встрани, до магазина за зеленчуци или най-точно до огромните тенекиени кофи за боклук. Настигна го по мръкнало, ръгна го под лявата плешка с шилото, което напоследък носеше неотлъчно в джоба си, взе му двата маузера и го натика в една празна кофа с главата надолу. Поотупа длани, поозърна се и като подхвана „Лили Марлен“ с уста, спокойно-преспокойно пресече площада. Поздрави най-учтиво отчето, попита един чичко колко е часът и... дръжте ми, гадове, цървулите...

Не шок, ами триста шока раздрусаха полицията — явна и тайна. Кой ли е тоя бабайт, каква ли е тая хала, дето наръга най-хитрия и най-предпазливия копой?

А секретарят на Ремса повика тихичко Пашата, прибра му шилото, прибра му двата маузера и му рече: „Ти сам ли намисли да дупчиш с шилото?“ — „Сам.“ „Е, тогава — къш. За такива своеволия, за такива нарушения на дисциплината ние гоним през девет реки, та отгатък.“

Помрънка Пашата: какво бе мислил, какво бе кроил, а какво излезе. И го удари на молба: аман-заман, сбърках, аман-заман, няма вече. Ала кораво сърце имаше пустото му секретарче: не, та не. А, честно слово, идваше му да прегърне отчаяния Паша и да го млясне от възторг.

„Край — рече си Пашата. — За мене няма живот, за мене няма смисъл животът.“ Ала имало. Мина седмица, втора и го извикаха. Тайничко, в тайнствена обстановка, с две тайнствени лица, които още не беше виждал и чувал.

— Ти ли намушка Шикалката — попита го сурово единият, тоя, дето носеше очила.

— Аз — отвърна Пашата и си помисли: „Не само, че ме изключиха от Ремса, ами сега и ще ме разстрелят. Нека. Всичко ми е всьо равно.“

— А ти откъде знаеше, че точно тая вечер трябваше да го премахнем, ако не завинаги, поне за известно време?

Пашата ококори очи. Да е знаел? Хм! Няма такава работа. Или по-точно има. Такива като Шикалката трябва да се премахват.

И се оказа, че Шикалката влязъл в дирите на окръжния секретар на партията, който лежал едва ли не на смъртен одър на един таван. Добре, ама нали си бил хитрец и егоист, на никого не казал, докато не опечел работата сам. И таман доопекъл — хоп шилото под плешката. Навреме и ефикасно...

Та какво беше казал народът? Аха: на къоравата врана бог гнездото прави. Вярно е. Не само че върнаха членството на Пашата, ами го и похвалиха. Е, всичко не мина съвсем гладко — наказаха го със строго мъмрене и последно предупреждение, но нали всяко предупреждение е последно?!...

3

След като получи най-подробни указания от началника на разузнаването, Пашата се прибра в разположението на ротата със самочувствието на човек, пил чай от едно канче направо с главнокомандуващия. Килнал безгрижно кепето над дясното си око, леко примижал и небрежно пъхнал ръка в джоба си, той вървеше леко разкراчен като стар морски вълк, слязъл случайно на сушата. Руменината по бузите бе достигнала чак до ушите му, десният ъгъл на коравите му устни лекичко се бе извил надолу. Само гласът му дето си беше останал малко пискливичък и не много юнашки.

— Панчаров, Славеев — извика другарите си той. — Тръгвайте подире ми.

И ги изведе на цял километър зад позицията.

Най-сетне Пашата спря зад някакви храсти, огледа се и като не намери по-подходящо място за съвещание, отрязва:

— Сядайте!

И пръв седна. Изпъшка, като че имаше половинвековно лумбаго, помълча за авторитет, въздъхна веднъж, два пъти. Па леко скърши дясната си вежда, повече дяволито, отколкото сериозно.

— Какво сънува? — обърна се той ни в клин, ни в ръкав към седналия до него огромен боец. Редник Славеев опъна без нужда кончова на десния си ботуш, вдигна очи към небето, сякаш търсеше помощ оттам, почеса се по тила и сведе поглед пред себе си.

— А че правичката да си кажа... аз такованка... не помня.

— Че и това ли не помниш?

— А че аз правичката да си кажа... такованка... не сънувам въобще изобщо...

— Аха — втори Нерон, а? — засмя се кандидат-подофицерът. — И ти ли не сънуваш нищо? — извърна се той към ефрейтор Панчаров.

Ефрейторът сбърчи още повече вежди, тури длан на дясната си буза и недоволно изломоти:

— Я не се занасяй, ами кажи направо.

— Хм — изхъмка кандидат-подофицерът, понечи да рече нещо соленичко, но се разколеба и кимна. — Добре. Направо: отиваме на разузнаване. Тримата. Тази нощ.

— Че да отидем... такованка... защо да не отидем — обади се с готовност редник Славеев и нетърпеливо се размърда на мястото си. — А то в окопите човек само хрема може да хване...

— Не ме прекъсвай — сгълча го кандидат-подофицер Пашов. — Това-онова да видим. „Език“ да хванем. Ала не какъвто и да е. Голяма риба. Ей такава — и той се удари с дланта на лявата ръка по лакътя на дясната. — И бърлива. От капитан нагоре.

Редник Славеев потърка в недоумение носа си: как така, аджеба, в тъмното ще разбереш кой е капитан, кой ефрейтор. И още нещо — а ако ти падне на ръка... такованка... някоя по-дребна риба, някоя цаца да речем?

— Е, така си е думата — като че разбра недоумението му кандидат-подофицерът. — Каквото падне. То понякога дребната риба, да речем кротушката, е по-вкусна и от шарана. Вярно ли е?

Ефрейтор Панчаров продължаваше да държи длан на бузата си и да се чумери.

— Че речи нещо, де — сопна му се Пашата. — Ти, мама му стара, сума речници на мълчанието знаеш. Има ли грешка? Какво си се окумил?

— Зъб ме боли.

— Зъб ли? Че то вчера не те болеше. Вярно ли е?

— Вярно. Одеве ме зацрака.

„Хм! — начумери се на свой ред кандидат-подофицерът. — Море, знаем си ги ние тия зъби — помисли мрачно той. — На интеллигентчета. Ама защо ли рачих и тебе да взема? Немски си знаел, можело да потрябваш. Вятър. Че няма с Хитлер словесен двубой да водим, я... Така де. Ама а си рекъл да сториш нещо, дето не е за пред света — каската ти като консервена кутия ще продупча. Паша да не ми викат иначе...“

И като го изгледа с бялото на очите си, гласно рече:

— Нищо, таман да си по-зъл. Пък и в залисията ще ти мине. Като на кутре.

— А ти — обърна се той към Славеев. — Най-сериозно те предупреждавам: няма да си отпускаш много-много юмрука. Ясно?

— Ясно.

— Ще видим...

4

Наближаваше полунощ, когато към замръзналата река доближиха три бели сенки. Ските им леко се плъзгаха по снега и леда, мокър тук-там от избилата вода. Пръв вървеше Пашата, подире му Славеев и накрая Панчаров. Над тях виснеше сивият космат търбух на небето, около тях зловещо мълчеше фронтовата нощ, пълна с неизбухнали огньовете, несъбудени трясъци и притаена смърт.

На едно място ледът бавно започна да хлътва под ските на Пашата. Той навреме усети коварното пружиниране, извърна се с усилие и сви. Когато отново стъпи на здрав, хлъзгав лед, той се спря, изчака да го наближат другите и отново тръгна. Някъде далеч вдясно, над съветските позиции, затрептя ракета, а сетне един след друг избухнаха няколко снаряда от едната и от другата страна — артилеристите взаимно се поздравяваха и си напомняха, че не им е до сън и сега.

„Време е, време е — мислеше си Пашата и упорито се вираше напред. — Хай, дявол да ги вземе, къде отидоха тия пусти върби? Аха — най-сетне. Малко сме се отклонили, ама нищо.“

Ето го и брега.

Тримата снеха ските си, заровиха ги до върбите, замаскираха мястото и като привидения поеха, както си мислеха, в югозападна посока.

Вървяха бавно, опипнешком, дето има една дума. Тъмничко, доста тъмничко беше наоколо, та човек и носа си не можеше да види...

— Паша!... — обади се по едно време Панчаров. В гласа му имаше нещо не много весело и не много оптимистично.

— Е?!...

— В гробище някакво сме се напъхали...

— Така ли?...

Пашата се взря по-внимателно около себе си и усети как неприятни тръпки плъпнаха изпод кожухчето му нагоре към яката на

куртката: наоколо зловещо стърчаха цяла гора от тенекиени кръстове и фенери.

— Вярно, дявол да го вземе. Но нищо, може да е за добро.

Бяха тръгнали преди повече от час. Движеха се по строго разчертан маршрут, а то излезе наслуки — толкова беше тъмно наоколо. От черния космат търбух на барутното небе, плътно притиснало земя и хора, монотонно се изцеждаше досаден, ситен дъжд. Миришеше на сняг. „Ха де, ха де — вирна нагоре глава Пашата, ала какво ли можеше да зърне. — Ако го пресече на сняг, триста пъти ще бъде по-харно. А то в тая кал ботушите си най-много да загубиш.“

Поизправи се и приведен, тръгна напред, като първом опипваше, па сетне прекрачваше. Не спореше, но нямаше как. Дано само не изгубеше другарите си. Другарите ли? А къде бяха те? Следваха ли го?

Пашата се спря и се извърна. Миг, втори, трети — ни Панчаров, ни Славеев, ни дявол. Хай да му се не види макар. Аха — някой идеше. Ето го... Полека бе, кърчочо, очите ще ми извадиш.

Беше Панчаров. Дишаше тежко, на пресекулки.

— Ах тоя мръсен зъб...

— Боли ли?

— Ужас.

— А къде е Славейката?

— Иде...

Иде, ама не иде. Почакаха минута, почакаха втора, че трета и четвърта — от Славеев ни вест, ни кост. Хай, отнесли го мътните, къде ли се щурка тоя човек!

— Ти чакай тук, а аз ей сега ще го намеря — нареди Пашата и тръгна нататък, откъдето бяха дошли, като си мислеше със стиснати устни: „Така е то, щом не си тръгнах сам, а ортаци поисках да имам...“

Славеев стоеше накрай гробищата досам някаква плачеща върба, гушеше се в яката на кожухчето си и трепереше като листо на вятър.

— Ти какво стърчиш тук? — сгълча го не на шега Пашата.

— Чакам.

— Автобуса ли чакаш, а? Няма да дойде — спукал е гума. Тръгвай!...

— Ня... няма...

— Как така „няма“!

— Аз... аз, такованка... в гробища по такова време не влизам.

— Ще влезеш, ще влезеш и хоро ще играеш!

— Аз такованка... хоро няма да играя...

— А военен трибунал искаш ли? По късата процедура.

— Искам...

— А едно куршумче в търбуха ей сегичка, тук, на това място, и на четири очи без лъжа, без измама, а?

— Може...

Велик гняв и велика погнуса обхванаха младия разузнавач. Нервна спазма сви на топка стомаха му, устата му се изпълниха с горчива слюнка и солени думи. Той се понадигна на пръсти, докопа със свободната си ръка яката на другаря си и изсъска в ухото му като в моряшки рупор няколко благозвучни словца.

Колко странни са понякога хората. Заплаши някого със съд, който не си поплюва много-много — хич и няма да го стреснеш. Запни пистолет в гърдите му, предупреди го с кръвясали очи, че ей сегичка ще му видиш сметката — и косъмче от веждата му няма да трепне. Ама я му речи няколко по така словца...

— Ама... ама, такованка... защо ме псуваш — изхленчи жално-прежално Славеев. — Аз... аз имам комплекс...

— Какво, какво?... — не вярваше на ушите си Пашата.

— Комплекс...

— За какъв комплекс плещеш?

— Ей такъв, гробарски — възвърна способността си да говори човешки Славеев. — Видя ли кръстове и фенери, краката ми се вкочаняват и — ни напред, ни назад.

— Слушай, Славейка — захвана Пашата. — Ние, братко, не сме тръгнали караконджули да ловим, а прости фрицове.

— Знам.

— Знаеш, ама ето че пак се втеляваш.

— Не се втелявам. Баба ми... такованка...

— Баба ти ушите да ти яде. А щом толкова не ти е весело, трябва да знаеш, че това са протестантски гробища. Демек ала-бала работа. Вярно ти казвам.

— А че де да зная...

— Да знаеш. Хайде тръгвай пред мене.

— Пред тебе ли? — като че нещо звънна в гласа на Славеев.

— Аха...

— Виж, така може...

Бре пустият му Славеев — тръгна бе, тръгна най-сетне. Кокореше очи, въртеше ги насам-натам и всеки миг очакваше някой караконджул да се метне на гърба му и да го яхне. Добре, че Пашата бе поел грижата да варди тила му. Абе, все си е по-друго човек от плът и кръв да върви подире ти в такива проклети места.

А Пашата крачеше внимателно отзад и все се молеше богу: „Дано! Дано тоя приятел не се спъне нейде в тъмното, че съвсем ще я вапсаме... И дано Панчарчето не е офейкало при хитлеристите. Ще видим какъв ще излезе тоя негов зъб... Ама и аз съм едно...“

Дали Панчарчето наистина беше помислял да офейка при хитлеристите, не се знаеше, ала ясно беше, че той се беше счепкал с някакъв среднощен посетител на гробищата и сега се въргаляше с него връз гробовете. Двамата върли врагове пъшкаха, деряха си одеждите, къртеха кръстове и ченета. Нечистата сила така премяташе Панчарчето, така блъскаше главата му о един циментов паметник, че кръв да ти капне от сърцето. Тя толкова се бе настървила, толкова се бе опиянила от победата си, че по едно време възседна омаломощения разузнавач и злорадо захвана да се тръшка отгоре му.

— Хък!... Хък!...

Те това ѝ изяде и главата, я.

Забравил всички караконджулски комплекси на света, Славеев захвърли автомата си и скочи като пантера. Нечистата сила врякна като яре, метна се встрани, запълзя. Но къде ти — като истинска неудържима лавина се сурна отгоре ѝ грамадният българин, захлупи я като хлебарка с чехъл.

И стана тя една...

Ето че дойде ред да се включи в схватката и Пашата. И честно казано — включи се човекът. Ала на чия страна, моля? На страната на Славейката, на страната на другаря? Нищо подобно. Представете си — нечистата сила захвана да брани той.

Отначало я защитаваше само със слово:

— Славейка, Славейка — шушнеше той, клекнал между два скършени като тръстика кръста. — Не го цапардосвай, брат, не го халосвай...

— Аз тоя протестантски вампирин... аз тоя таласъмнин... — ръмжеше Славеев, та чак слюнки хвърчаха от устата му.

Много омраза имаше в тия надгробни възклицания и това не можеше да не хвърли в паника водача на разузнавателната група, не можеше да не го накара от голи думи да премине към решителни действия.

— Пусни го, изчадие адово, пусни го, сатана в човешки образ — нареждаше Пашата и дънеше с юмрук другаря си, където свари, но все едно бълха ухапала по кълката слона.

И тогава Пашата се реши на една последна стъпка. Сниши се, раззина уста и затърси огромната като лопата десница на другаря си. Първом налага парче щавена кожа от кожухче, сетне щракна зъби като вълк върху медал ли, копче ли, но скалъпен от доста мек метал и накрая...

— Ъ-ъ-ъм! — изхъмка с йерихонски глас Славеев, замахна и Пашата тозчас се озова зажумял в легнало положение. Като отвори очи, видя не звезди над себе си, а две кротки мраморни ангелчета. В това нямаше нищо нереално, нищо мистично. Чисто и просто се бе претърколил току в подножието на един паметник с две крилати представителчета на райския живот отгоре.

Ала имаше ли някакво значение всичко това, щом нечистата сила бе спасена от ковашките клещи на Славеев, каквито надали имаше в подземния свят. Спасена ли? Нищо подобно. От разрив на сърцето ли (?!), от друга неочакваност ли, ала караконджулът, който между прочем вече бе приел съвсем човешки очертания, лежеше омекнал като восък, пулеше неவிждащи очи и се плезеше най-нахално на Пашата, Панчарчето и всички разузнавачи на света. Пипна го тук Пашата, без да се гнуса, докосна го там и с неописуемо разочарование установи:

— Хвърлил топа-а-а!...

— Хайде пък няма да хвърли, неговата верица вампирска — самодоволно се обади Славеев. — И два вампира да ми бяха паднали, и на двата бих им изкарал свитки от очите.

Пашата зина с цялата си белозъба уста.

— Ама ти тоя — и той кимна към поваления караконджул — за таласъм ли го взе?...

— А че не е ли?...

— Мале майчице! — вдигна ръце към небето Пашата. — Абе, какъв ти таласъм? Не виждаш ли, че е прост хитлерист?...

Какво можеше да каже горкият Славеев? Уж с вампир се беше борил, уж таласъм бе тръшнал на земята, а то излезе обикновен синеок рицар...

А Пашата приседна, отпусна ръце на коленете си, подсмръкна:

— Знаех си аз, знаех си аз — заклати глава той. — Пипнеш ли нещо, вампирино, за нищо вече не става.

Това „вампирино“ вероятно не се понрави на Славейката, ала все пак той захвана да се оправдава:

— Ама аз уж внимателно...

— Внимателно, внимателно — изкриви презрително устни Пашата и посочи бездиханния хитлерист, — те колко ти е внимателното на тебе. А триста пъти ти казвах да не удрияш зверски. Вярно ли е?

— Ама аз не съм го удрял — възкликна Славейката. — Аз само го стиснах мъничко... А то вратлето му като на щъркел... калпава работа...

В това време Панчарчето се щуреше за нещо си сред кръстовете и фенерите. На едно място той се наведе, възкликна радостно и дотърча до Пашата.

— Паша — рече с блеснали очи той. — Не се сърди, другият хитлеристки свързочник е жив.

— Ама и друг ли има?

— Аха... Двама бяха. Сигурно са тръгнали повреда в жицата да поправят. Единият халосах по кратуната с приклада, а този ме събори...

— А къде е другият? — рипна Пашата.

— Ей там...

Вторият хитлерист бе дошъл вече на себе си и седеше върху една катушка. Като охкаше и пъшкаше, той държеше с две ръце цицината на главата си и лекичко се олюляваше напред-назад.

— Да го вържа ли? — попита Славейката и измъкна въженцето.

— Ами, ами — ти ще го вържеш — пресегна се и тури ръка на гърдите му Пашата. — Та после да не можем да го развържем. Панчарче — кимна той на Панчаров, — запуши му устата.

Зашеметеният хитлерист не оказа никаква съпротива. Когато подойде малко на себе си, той се видя омотан като денк, налапал някакъв парцал със съмнителна чистота.

— А сега? — попита Славеев. Той между прочем много обичаше да задава излишни въпроси.

— А сега — право дома — дори и не направи опит да го иронизира Пашата, защото той притежаваше това златно качество в миг да забравя стари злини и стари неприятности. — На кафе с коняк.

Ала до кафето с коняк имаше още много, много перипетии... Впрочем всичко по реда си.

5

— Бивол е! — рече Славеев и хич и не се попита какво ще дири по това време тъдява такова кротко добиче.

— А не е ли биволица? — саркастично се обади Пашата, като напрегнато се вираше в нощната тъма.

— А че може и биволица да е — не разбра сарказма му Славеев. — Я виж какви очи има.

— Тебе само таласъми и биволици ти се привиждат. Ту двукраки, ту четирикаки. Така ли е?

Към гробищата, кой знае защо и откъде, се промъкваше камион. С чергило ли беше отгоре, марката ли му беше такава — висок един, тежък, ама с такъв мотор, че и на три метра не можеш да чуеш ручилото му. Поспря той, мярна се отпреде му фигура, размаха ръце и той отново тръгна. Шмугна се под една огромна плачеща върба, съвсем притихна.

— Тия работи не ни интересуват — заяви Пашата и тутакси прехапа език. — Не, чакайте...

Обзе го страшно възбуждение. Сърцето му заудря отсечено и припряно, устните му изведнъж пресъхнаха, единият му клепач захвана да играе ситно-ситно. Ами ако това беше онова ново оръжие, за което хитлеристите проглушиха света?! С него всичко щели да сравнят със земята, с него щели да стрият на прах всички ония, които не били с тях?!...

Ето една възможност Пашата да докаже и на двете полушария, че той не е какъвто и да е, а мъжага със сърце и ум, на който може да се разчита...

— Акцията по отмъкването на езика временно се отлага — заповяда авторитетно той. — Езика ще варди Славеев, а ние с Панчаров ще проверим що за бивол е тая... биволица.

Като даде изчерпателни нареждания на явно недоволния Славеев по опазването на ценния трофей, Пашата доближи устни до ухото на Панчарчето и поверително му зашушна:

— Едно голямо съмнение ме човърка, братле. Трябва да видим, на всяка цена трябва да видим за каква магария хитлеристите докараха тая машинария тук.

Провериха двамата оръжието си, разделиха си по братски бомбите, рекоха си едно „Наслука“ и запълзяха между гробовете. „Това, гробищата, са били златни места за разузнавачите — мислеше си Пашата и ловко се провираше напред. — Де да се срещаха по-честичко на фронта...“ Лактите му изтръпнаха, колената — също, някакъв трънак ли, цвете ли раздра ухото му, ала той не обръщаше внимание на всичко това и продължаваше да се доближава до тайнствения камион. Около него вече щъкаха три-четири хитлеристки сенки, а една стоеше като изтукана отпреде ѝ. „Охраната“ — досети се Пашата и сърцето му още по-учестено заудря. Щом на нещо слагат охрана, то това нещо не е каквото и да е.

Блесна фар, прекоси за миг гробищата, заслепи като взрив Пашата, угасна. „Леле — изстина проснатият по корем разузнавач и още повече се притисна към рохкавата земя. — Тия гадове ме откриха и ей сега ще ми пуснат някой куршум в продупчената каска...“

Ала вместо пукотевица от автомат някой сърдито изръмжа в тъмното. Отговори му тих, виновен глас откъм камиона. Аха, грешка станала, а? Добре, че е грешка, но все пак по си е хубаво това да не се повтаря повече. Та има ли смисъл човек да бере залудо страх?

А тайнственото хитлеристко оръжие все повече и повече израстваше в мрака. То много приличаше на фургон, ама като че не беше прост фургон. Беше по-късичък, по-тумбест и отгоре си имаше две големи цеви ли бяха, фунии ли бяха — иди разбери.

„Ще те видим що за чудо си — закани му се Пашата. — Ех, де да мога да те откарам цяло-целеничко при нашите...“

Пашата се бе промъкнал вече на десетина метра от странното хитлеристко съоръжение и всичко виждаше, и всичко чуваше, та нямаше нужда да продължава по-нататък. А пък ето че и Панчаров се настани вляво от него превърнал се целият в слух и зрение. „Гледай го ти пустото му Панчарче“ — помисли си ласкаво за него Пашата и захвана да брои: охраната — един; около него се шлянкат и ту влизат в камиона, ту излизат още двамина, значи, трима, най-много вътре в тая машинария да има още един-двама; общо — четирима или петима...

„Охо, че малък ви е персоналът бе, приятели! — насмешливо сбърчи нос Пашата и усети как самочувствието и дързостта вземат връх над всичко друго. — Просто обидно...“

И махна на Панчаров.

Панчаров тутакси се настани до рамото му.

— Колко са според тебе?

— Четирима.

— Правилно. Нека се ориентираме още малко и ще ги опердашим...

Оня, който стърчеше до камиона, опря хълбок о калника и съвсем спокойно запали цигара. Другите двамина също запалиха и тихичко започнаха да си шушукат.

„Време е“ — таман бе решил да тупне по рамото другаря си Пашата и подскочи. Над гробището, като проклятието на второто пришествие, изригна оглушителен рев. Ревеше камионът. По-точно — ония две цеви, които зееха срещу нашите позиции върху покрива му.

Тримата хитлерици също подскочиха. Като си затулваха ушите и се кискаха на нещо си, те се снишиха, сякаш се криеха от шрапнелни парчета, отстраниха се от гласовитата машинария и насядаха на два-три разкрача от двамата разузнавачи.

— Ушите ми продъни — обади се единият.

— Фамозно! — рече с възхищение другият.

— И фау не ти трябва — додаде третият.

А страшният рев секна изведнъж, във въздуха нещо пропука, нещо застърга и в настръхналата нощ съвсем по човешки, весело и непринудено се понесе спокоен мъжки алт, който запя на чист български език:

Брала мома къпини

у попови градини...

Ох, аман, аман...

„Ох, аман, аман“ му идеше да викне с пълен глас и Пашата, за миг само разбрал, че нямаше никакво второ пришествие, че нямаше никакво ново, унищожително хитлеристко оръжие, а имаше само една

обикновена радиокола с мощни високоговорители, пригодена за устна фронтова пропаганда.

А щом свърши „Брала мома къпини“, високоговорителите започнаха завалено:

„Български войници и офицери. Болшевишката армия е обкръжена и нейното унищожаване е фъпрос на дни. Същата сътба очаква и вас. Осъзнайте се, докато не е късно...“

Тук вече Пашата взе решение за незабавни действия. Не защото гневът съвсем го бе обхванал. Не и защото никак не му се слушаха подобни нелепости. А защото знаеше, че всяка секунда нашите щяха да открият огън с всичките си оръжия по посоката на говорителя и можеха да сторят две бели: едната — да разтурят това, що бе намислил, и другата — де да знае човек какво може да му се случи от твой си куршум и от твое си парче мина.

Пашата протегна ръка и побутна Панчаров. Докосна с пръст гърдите си и посочи тримата безгрижни хитлеристи. Сетне същото направи с гърдите на Панчаров и радиоколата. „Разбрано?“ — „Да“ — кимна Панчаров...

Единият хитлерист, тоя, който играеше ролята на охрана, хъкна, глътна неволно фаса, който се тъкмеше вече да стъпка с тока на ботуша си, и кротко легна по очи — прикладът на автомата на Пашата раздроби тила му. Другите рипнаха като зайци, зарязаха оръжието си и хукнаха презглава, ала две поредни „кър“, „кър-р-р“ и хайде много здраве на свети Петър.

Панчаров вече стъпваше на стъпалото под отворената врата на радиоколата, когато устната пропаганда секна наред думата и един ботуш със зверска сила бухна в гърдите му. Последното нещо, което успя да направи българинът, преди да се търкулне по гръб, бе да докопа тоя ботуш и да го дръпне. Хитлеристът се изхлузи от изгодната си позиция за разправа с ритници и падна върху противника си. В следващия миг един страшен удар по кепето го завъртя като пумпал на място и той изгуби съзнание.

— Панчарче, жив ли си? — клекна над другаря си Пашата, поуплашен от странните звукове, които излизаха от широко отворената уста на Панчаров. Да, живо беше Панчарчето, само дето не можеше да си поеме дъх — така го бе ритнал в диафрагмата проклетият хитлерист.

Думна го два-три пъти по гърба Пашата, помогна му да стъпи на крака, дори в радиоколата го намъкна. От тавана блещукаше синкава лампичка и придаваше на всичко задгробен вид. А микрофонът, който висеше на шнура си, прикрепен за някаква кръгла масичка, лекичко се люлееше насам-натам като недоузрял лимон.

Пашата го докопа и го протегна към устата на Панчаров.

— Кажи няколко думи...

И като видя как Панчаров все още се гърчи и пъшка, и като чу, че високоговорителите ясно и безпогрешно повториха думите му, Пашата се изкашля, поразкрачи се, сякаш радиоколата беше кораб, а не радиокола, и захвана:

— Слушайте, братлета. Говори ви Пашата, т.е. кандидат-подофицер Пашов. Не им обръщайте внимание на тия, дето до преди малко лаеха от същото това място. Лъжат, тяхната мама протестантска. Вярно ли е? На куб! На квадрат! Червената армия обкръжили?! Ще я обкръжат на куково лято. Червената армия щели да унищожат. Ще я унищожат... на оня свят — не намери по-подходящо сравнение той и го удари на рими. — Това ви казвам аз — Пашата... Така си е.

Гърмяха високоговорителите, разнасяха на шир и дълж импровизираната реч на Пашата за радостно учудване на едни и мрачно недоумение на други. А той още дълго би говорил: и за съвсем спуканата работа на хитлеристите, и за шантавия им фюрер, и за какво ли не, ала реши, че главното е казано, и отстъпи микрофона на Панчаров.

— Дръж — рече му той. — Друсни им едно немско слово на хитлеристите, а аз...

Събра Пашата бомбите на изпотрепаните хитлери, че на тях вече не им трябваха, свърза ги на букет и зачака Панчаров да свърши словото си. То се оказа съвсем кратко, а и време беше да изчезват, защото току-виж домъкнала се насам някоя хитлеристка рота.

Хитлеристът, който беше ритнал Панчарчето, пълзеше на четири крака между гробовете с осъдителната цел да отпраши нанякъде. Пашата го настигна, удари му два плесника за осъзнаване и го предаде на Панчаров.

— Води го при другия — нареди му той. — Може да потрябва.

И се върна обратно.

Отвинти капачката на едната бомба, дръпна връвта ѝ, метна в търбуха на радиоколата смъртносиния букет и се отдалечи тичешком. Настигна Панчарчето и втория пленник, накара ги да побързат и се извърна.

Във вътрешността на радиоколата светна пламък, огря откренатата ѝ врата като устата на фурна. И ето че оглушителен трясък разтърси въздуха! Блъвна пушек, гръмна още нещо и над гробищата пламна весело зарево, като пращеше и мятеше наоколо огромни светлосенки. В тия светлосенки кръстовете и фенерите приличаха на живи същества, надигнали се да зърнат по-отблизо каква е тая чудесия...

6

Славеев примигваше, мръщеше се на ослепителната светлина, ала бодро стоеше на поста си — охраняваше пленника.

— Тоя пък защо го водите? — начумери се той, когато видя, че Пашата и Панчарчето водят още един език.

— Ще потрябва, Славейка, ще потрябва — отговори с повишено настроение Пашата. — Народът е рекъл — от много глава не боли. Не е ли така?

— Ама, не боли — смънка Славеев.

— И още нещо е казал народът — вдигна поучително пръст Пашата. — Две глави кромид лук са по-умни от една зелка.

— ?!?!

— Ние, братко, капитан не можахме да спипаме, ама един ефрейтор и един подофицер прекрасно могат да го заменят — завърши цитирането на народни мъдрости Пашата. — А ти как изкара без нас?

— А че... добре — смънка отново Славеев и се извърна, та скри очите си.

... Честно казано, не се почувствува добре Славеев, когато остана насаме с хитлериста. Вярно, хитлеристът беше вързан, ала може ли да му бъде весело на човек, надъхан с бабини деветини още като пеленаче? Растяло бе пеленачето, бой до облаците бе извисило, мустаци бе завъдило, ала с него бе раснал и страхът му от разни нечисти сили, рогати и опашати.

Та клечеше наблизко до пленника Славеев, взираше се насамнатам, послушваше се. И когато пустият му високоговорител ревна, той рипна и като заряза и хитлериста, и войнишката си чест, хукна презглава. „Нямало караконджули“ — бляскаше в помътения му мозък една-единствена мисъл, а краката му го носеха като криле на птица. Звънтяха и пукаха като изстрели подире му изпотрошени кръстове и фенери, а той препускаше ли, препускаше. И бог знае докъде би стигнал, ако не бе се препънал. Стана и отново падна, като изтърва

автомата си. Потърси го — няма и няма, а бе стъпил отгоре му и не сещаше това.

Тогава именно достигна до слуха му първо „Брала мома къпини“, сетне хитлеристкото възвание и накрая темпераментната реч на Пашата. Поуспокои се надве-натри, намери автомата си и като го поизбърса, връцна се и тръгна да се връща тръпен и отчаян от страхливостта си. Хитлеристът си беше там, където го бе оставил — та и къде ли можеше да се дене. Пашата и Панчаров взривяваха радиоколата и всичко си беше наред...

Не беше страхливец изобщо Славеев. Напротив — смелчага беше той, истински смелчага, ама всичко да ставаше денем, на светло.

За първи път той показва какво сърце носи в гърдите си в боя за чифлика. Беше ранно утро. Бойците бяха зинзирикали цяла нощ в окопчетата си и цяла нощ бяха очаквали с нетърпение кога ще напуснат тия плитки дупки и кога ще се счепкат с фрицовете гуша за гуша. Бе им додеяло да се мъкнат по безкрайните пътища на войната, да сменяват ту тая част, ту оная, а още да не са гръмнали поне веднъж. Барут им се миришеше.

Полетяха нагоре три червени ракети, екна самотен пистолетен изстрел и фронтоваците се юрнаха към чифлика. Преминаха петдесет, преминаха сто метра — нищо. Избягали ли бяха хитлеристите, не бе ли ги имало въобще?

Море, там са си били мръсниците. Спотайвали се, вземали всичко на мушка, чакали.

Понаближиха още стотина метра нашите, че като лавнаха насреща им картечници и картечничета, автомати и автоматчета, пушки и пушкала. Залегнаха нашите и също започнаха да стрелят с картечници и картечничета, автомати и автоматчета, пушки и пушкала. И като хубаво се намирисаха на барут и кръв, и като хубаво се нагърмяха, рипнаха — та наново напред. Е, имаше и едни, дето сбъркаха посоката и поеха назад, ама все пак оправиха крачката и тръгнаха да догонват другарите си.

Тогава захванаха да водят двубой и артилеристите — хитлеристките и нашите. Гърмяха си те, търсеха се уж един друг, ала по едно време май че решиха да снасят яйцата си, където им падне, така че се получи нещо като — ти удряй своите, а пък аз ще пердаша моите, защо да се трепаме взаимно. Та нали като завърши войната, все

някой ще трябва да даде стотина победни салюта? А може ли това да го стори тая пършива пехота?

И така — хитлеристката артилерия (то си бяха чисти минохвъргачки) започна да дъни своите, а пък нашите минохвъргачки, за да не останат по-долу, зачесаха своите. Добре, ама хитлеристите си имаха мини фина-файна и чукнеха ли се о нещо — веднага — бам! Не беше така с мините на нашите. Знаеха ли си братята и сестрите на фюрера, че все някой ден щяхме да ги подгоним със собственото им оръжейно производство, не знаеха ли си, ала ни бяха набутали едни мини — с чук да ги удряш — пак нищо. Най-много да запушат като подпален галош.

Та една такава мина тупна току до залегналото Славейче. Като круша червива. Претърколи се, изсъска, задимя. Погледа я Славеев, погледна я, подритна я дори, за да не му кади очите, и хич и не направи опит да побегне човекът или поне да се сниши, а продължаваше да търси с мушката си каската на един подносач на тежка картечница. „Бам“ и подносачът свърши земния си път. „Бам“ — същата съдба постигна и помощник-мерача. „Бам“ — готов бе и самият мерач.

А мината попуши, попуши, омърси въздуха и притихна. Тогава Славеев се пресегна, че я взе, пъхна я още топличка за спомен в джоба си и рипна напред.

Видели дебелия, хитлеристите зарязаха кой каквото има и хукнаха да спасяват хипопотамската си кожа. Лъжа и грях ще бъде, ако кажем, че всички направиха това. Имаше и такива, които си рекоха: „Брех, че цял живот ли ще бягаме! Бягахме тук, бягахме там, онзи ден, вчера. Че и сега ли? Че докога ли?“ — и останаха по местата си. И не само останаха, ами и стреляха, бомби хвърляха, мини пращаха.

Превзеха нашите централната сграда на чифлика, че и помощните помещения, където живееха прислугата и черноработниците на графа. Само свинарникът им се опъна. Там бяха се настанили на мястото на изконсумираните от самите тях четирикраки представители на грухтящия свят около двадесетина есесовци, криеха се зад циментовата ограда и циментовите корита и гърмяха на поразия. А наоколо равно-равно — няма къде да се заслониш, къде рамо да опреш.

Тогава се обади Славейката:

— Другарю поручик, нека момчетата стрелят и притискат ония приятели, а аз ще се промъкна до тях и ще им видя сметката.

— А как?

— По отходния канал.

— Добре.

Взе още три-четири бомби Славеев и запълзя по отходния канал. Той беше пълен с мръсотия, на места дори трябваше едва ли не да се плува, смърдеше ужасно, ала нали трябваше да се свърши работа? Той целият се изпоцапа, на истинско прасе дори заприлича, но продължаваше да пълзи към заветния свинарник.

Метър, втори, трети.

Ето най-сетне дървената решетка, която, както можеше да се очаква, беше спусната и не позволяваше нито да се излезе от свинарника, нито да се влезе в него. Славеев постоя малко, колкото да си поеме глътка чист въздух, и надзърна през зирките. Дълго, предълго циментово корито. На единия му край, отсамния — есесовски задник. На другия, отгатышния — още един, само че по-мършав и май че мокър от нещо. Лежаха хитлеристите, спотайваха се и стреляха — единият с автомат, а другият с лека картечница.

„Ох, да си свали човек поясока, па хубавичко да ви напердаши-и-и!“ — заклати глава Славейката и се почеса по дланта.

Тия двамата, ясно беше, той можеше да опушне на бърза ръка. Ала другите, другите... Къде бяха те, колко бяха? Ще видим.

Пресегна се Славеев, поповдигна лекичко решетката: тя нито скръцна, нито заяде. Запъна я той с една клечка, провря глава, огледа се. Охо! Че те били доста тия приятели. И поне да бяха закуп, иди-дойди: една бомба и готово. Ала те се бяха разпръснали по всички ъгли и кюшета на свинарника и всички бяха с гръб към центъра — та нали така го изискваше тактиката за кръгова отбрана? Ами сега?...

— Какво сега? Велико нещо си е изненадата, а още по-велико — дързостта. Само дързост му е майката и нищо друго.

Шмугна се в свинарника Славеев, посъбра дъх и сили, па рипна на нозе и страхотно изрева на чист български, защото от немски бъкел не разбираше.

— Остави! Никой да не мърда! Горещете!

Никак, никак не е леко иззад гръба ти да екне изведнъж такъв страхотен глас. Кръвта ти в миг се съсирва, сърцето ти напразно се

сили да прати мъничко от нея, капчица дори в парализирания ти мозък и ти стоиш втрещен, преглъщаш, ала не можеш, а оръжието така натежава в ръцете ти, че само тупва на земята. И хем ти се иска да се извърнеш, хем никак, ама никак не ти стиска да направиш това безобидно движение, дошло отвътре някъде, от стомаха ти може би, станал мъничък, мъничък, като портмоненце за дребни пари.

Все пак трима-четирима се извърнаха. Единият от тях дори натисна спусъка на автомата си, ала къде ти имаше време да се мери и сръза по на две парчета двама от колегите си, които съвсем чинно бяха вдигнали към небето ръце. Кър-р-р — надупчи го като решето Славеев. Кър-р-р, кър-р-р — и другите трима. И пак ревна:

— Остави!...

В тоя миг иззад високата циментова ограда на свинарника започнаха да прехвъркват и да тупват тежко отсам някакви тромави, чудати птици. Ами, птици. Това бяха другарите на Славеев. Усетили какво става вътре, те храбро прескачаха неуязвимото досега препятствие и ловяха шашардисаните есесовци като сврачета-голишарчета.

А Славеев стоеше настрана, тъничко се усмихваше и броеше живата плячка. Седемнадесет есесовци — първа категория, преброи той. Един офицер, един фелдфебел, двама подофицери и другото — дребосък.

Доволен и щастлив беше и Пашата. Ала май че само в началото. Повъртя се той насам, повъртя се натам, па току изтърси, като гледаше оклюмалите хитлери:

— Поне една истинска свиня да имаше между тях, че да си похапнем пресно печенко, ама на...

И плю разочаровано през рамото си.

7

— Е, хайде да тръгваме! — нареди Пашата. — И по-живо...

Да тръгват, има ли по-лесно от това, но вторият хитлерист промърмори нещо, политна и се гътна на земята.

— Я, какво ли ѝ стана на тая шваба! — обади се Славеев.

— Кой го знае, може и да хитрува — клекна до падналия Пашата и захвана да го ръга с палеца си. — Ставай, драги мой, че време нямаме, ей сега ще се съмне, а път ни чака.

Хитлеристът хич и не искаше да знае. Сгънал коляно, опрял буза о земята, той си лежеше спокойно, само дето дишаше учестено и тихо изохкваше.

— Няма как — изправи се Пашата, — ще трябва да го носиш малко, Славейче.

— Море, аз ще... тинтири-минтири, дето цял живот ще мъкна такива — нацупи се Славеев.

— Ще го носиш, ще го носиш, щом се налага — подметна му Пашата. — Само гледай да не го повредиш нещо, че после прави му сметка — под съд ще те дам.

— Абе, да не вземе да пукне някъде по пътя, та язък за носенето — каза Славеев, па метна на рамо изгубилия съзнание хитлерист и закрачи между кръстовете. Подире му тръгна другият език, след езика — Пашата и накрая — Панчаров...

... Панчаров таман завършваше редовната си служба, когато започна войната. Изпратиха го с новото попълнение на фронта. Още пристигнал-непристигнал и вихрушката го хвърли в най-голямата пата-кюта. Той съвсем скромно си зае мястото на стрелец с противотанкова пушка и веднага се разбра, че има „златни“ очи. Впрочем очите му бяха зеленикави и малко кривогледички, ама с тях виждаше на триста километра по фронта и на триста сантиметра под земята.

Та легна в окопчето си той, нагласи пушката си и зачака танк да се мерне, самоходно оръдие, камион с боеприпаси поне. Взира се той,

взира се намръщен и недоволен, че няма подходящи обекти за него, па изведнъж възкликна радостно: „Аха!...“

— Какво? — попита го отдельонният. — Хитлерист ли зърна?

— Не — примижа Панчаров. — Една походна кухня.

— А че къде е? — понадигна се отдельонният и напразно плъзна поглед по голото като плешиво теме поле.

— Хей там до втората къща вдясно. Оная със съборения комин. Виждаш ли как пуши?

— Пуши лулата на дядо ти — смъкна се в окопчето отдельонният. — Та до селото има поне едно два километра.

— Не повече от половин — уточни авторитетно Панчаров.

Разшири лакти Панчаров, примижа, затаи дъх:

— Ба-а-а-ам! — рече на своя не особено богат език пушката му и лекичко, едва ли не гальовно го блъсна по рамото.

— Готово ли е? — попита недоверчиво отдельонният.

— Готово! — отвърна Панчаров. — Отиде им на хитлеристите чорбата. Пък и защо ли им е, след като няма да имат ни време, ни ищах за ядене. Ей сега ще ги насметем, та и гащите ще си погубят по пътя.

— Не вярвам — обади се отдельонният, като продължаваше да се взира напред, та чак се просълзи. — За походната кухня говоря — уточни своевременно той.

— Като влезем в селото, ще видиш.

— И така — рече отдельонният. — Задачата ти е: щом започне атаката, да се изнесеш по права посока на двеста метра и там, зад оная бабунка, да заемеш позиция.

— Хм, хм — изкашля се Панчаров. — Хубаво място за настъпление е избрано. На мене и на взвода.

— Че какво му е?

— Ами — през минното поле...

— Какво минно поле?! — побледняха устните на отдельонния.

— Обикновено. С „ес“ мини.

— Ти се занасяш, мама му стара.

— Не се занасям, ами викай взводния.

Взводният също не вярваше на Панчаровата версия за минното поле. Той допълзя по-малко уплашен, отколкото стреснат, и избоботи като из бурия:

— Какви ги измисляш, Панчаров?...

— Не ги измислям — не се обиди Панчаров. — Ами я погледнете мъничко напред ей тая безобидна, оскубана ланска тревичка...

Взводният повдигна с треперещи ръце бинокъла до носа си, изсумтя нещо, па изведнъж притихна. Ръцете му дори спряха да треперят — като ръцете на зъболекар-алкохолик, ударил преди работа първите двеста грама.

— Да, да, вярно — тихичко каза той. — Да, да, напълно вярно.

Чудно нещо са това биноклите. Те могат да ти направят слона мъничък като бълха, а бълхата — огромна като слон. Зависи от каква позиция, т.е. с какви очи искаш да видиш света.

Та въртя набразденото колелце на бинокъла си наляво взводният, въртя го надясно и пред смаяния му поглед се ширна една уж съвсем безобидна, а всъщност твърде кръвожадна картина. Колчета, дървени, на педя от земята, едно, две, три и... така нататък. А по върховете им — тел. Като паяжина на паяк, който е решил да лови мишки ли, лалугери ли, метнал ниско над земята основите на великото си творение, па видял, че от него нищо не става, и го зарязал.

Зарязал го хищникът, ама свързал всички тия колчета и жици с едни такива остроумни кутийки, пълни с парчета желязо и с барут. Спъни се о тела на първата кутийка, тя ще подскочи като подплашена жабка, ще се пръсне красиво и звучно и не само ще те изтърбуши, но и ще дръпне лудото жило на втората. Втората пък ще направи същото с другаря ти и с третата си посестрима, третата с другаря на другаря ти и с четвъртата си посестрима... И така до края на света поне за две трети от взвода...

— Панчаров — каза задъхано взводният. — Дай да те целуна...

— Може — поднесе му бузата си Панчаров. — Е, малко боцка, не е като моминска, ама щом сте рекли...

— Ами сега?...

— Ще я оправим някак.

— Как например?

— Много лесно — полегна на гръб Панчаров, подложи ръце под умната си млада глава, помълча. — Една минутка преди атаката взривявам първата мина вляво. Тя подскача, взривява съседната, съседната взривява съседната и така до края на цялото минно поле...

— Ами ако някоя артиса?

— Не вярвам. Хитлеристите са безупречни в тия работи, Пък освен това мога и пръв да мина през тия телове и колчета. Но това не е толкова важно. Важното е, че тъкмо оттук хитлеристите не ни очакват...

— Чакай! — рече взводният. — Чакай! Дай да те целуна още веднъж. Сигурен съм, главата си залагам, че у тебе вече виждам един бъдещ генерал.

Панчаров се поусмихна, избърса се с ръкава на шинела си и дълбокомъдрено предупреди:

— Не си залагайте главата за щяло и нещяло, тя ще ви е обходима още.

Честно казано, той не каза „ще ви трябва“ или „ще ви е необходима“, а обходима...

Дали носеше генералска глава на раменете си Панчаров или не носеше, това бъдещето щеше да покаже. Важното бе, че всичко стана така, както го бе предвидил. Една минута и половина преди атаката той се примери внимателно пред себе си, гръмна и... Нищо. Седеше си спокойно най-лявото колче, трепереше над него опънатият като струна тел и ни взрив, ни трясък.

— Панчаров — рече си собственоустно Панчаров. — Или не се мериш, както е обходимо, драги, или тук има някаква друга магария.

Ала и след втория изстрел на противотанковата му пушка резултатът си беше чиста нула.

— Брех! — изпоти се от притеснение Панчаров, та чак му подлютя в очите. — Ква стана тя?...

А времето летеше ли, летеше. До началото на атаката оставаха секунди...

И тогава...

Дълго и внимателно се мери Панчаров на педя пред най-лявото колче. И когато към небето изхвърча първата зелена ракета, той натисна спусъка и затвори очи. Колчето подскочи, опъна тела и едно звънко „ба-а-м“ разтнесе въздуха. Тозчас го последва второ, второто — трето, четвъртото — истинска красота. Само че не зрителна, а звукова, защото нямаше огнени фойерверки, нямаше гирлянди от светлини, а само „ба-а-м“, „ба-а-м“, пушек и дим.

Тъкмо из тоя пушек и дим след малко изскочиха току под носа на усмихнатите злорадо хитлеристи нашите. Опушени, грозни, като

истински привидения. А какво можеш да сториш на едно привидение, ревнало страхотно „ура“ с белозъбата си уста? Нищо.

Та офейкаха хитлеристите, напуснаха селцето без време, а Панчаров отведе зад къщата с порутения комин отдельонния и му каза:

— А сега вярваш ли?

На два-три метра от къщата беше се килнала издънена походна кухня, а наоколо всичко беше оплескано с чорба.

— Не си прав — заклати недоволно глава отдельонният.

— Как така не съм прав?

— Ами защо разля чорбата? Сега щяхме да си сръбнем топличко.

Един миг Панчаров стоя като пообъркан: да, той не бе помислил за тая съблазнителна подробност. Но веднага му намери цаката:

— Абе, що ни трябват разни буламачи?...

... Крачеше мълчаливо в тъмната нощ Панчаров, безразличен към всичко. Към всичко ли? Не. Към много неща човек може да стане безразличен, но не и към корема си. Особено когато той е имал неприятния случай да влезе в конфликт с хитлеристки ботуш.

Хитлеристът, същият този, който се излежаваше сега бейски върху широкия балкански гръб на Славеев, бе ритнал Панчаров доста душмански. Младият разузнавач стискаше с една ръка автомата, а с другата копчетата на кожухчето си и много-много не виждаше и не чуваше какво става наоколо. Някакъв нажежен свредел дълбаеше безмилостно пъпа му, в ушите му зазвъняха звънчетата на отдавна нечувана коледна шейна, коленете му все по-често и често започнаха да се огъват.

И по едно време той охна и падна. Надигна се стиснал зъби, отново коленичи. Па лекичко се отпусна по хълбок мушнало брада между коленете си.

— Панчарче, Панчарче — някъде отдалече, много отдалече долетя до него познат, загрижен глас. — Що ми ти стана? От ритника ли е?

Панчаров размърда устни, понечи да каже нещо, ала не можа да събере достатъчно сили и клюмна. Съзнанието му безшумно започна да угасва като угарка на свещичка.

8

Помощник-командирът беше нетърпелив до немай-къде. Ето — всяка минута щеше да се разсъмне вече, а от разузнавачите нямаше ни вест, ни кост. Дали бяха успели?

След като беше дремнал час-два, помощник-командирът допълзя до секретния пост край върбите, там, откъдето трябваше да се върнат Пашата, Панчаров и Славеев, и упорито захвана да се визира и слуша. По фронтовата линия на тоя участък всичко беше тихо и спокойно. Това беше добре, това беше много добре. Но ето че отляво, откъм гробищата, гръмна високоговорител, сетне отекнаха два кратки автоматни откоса и накрая някой заговори на български. Някой? Та това беше Пашата. Браво, Паша, браво, братко!... Ама не се ли увличаш мъничко? Ех, златничък си ми ти, само дето по-често трябва да ти се дърпат ушите.

Тресна гръм, пламна като кибритена кутия хитлеристката радиокола, а сетне още по-тъмна нощ легна наоколо. Сега, ей сега ще загърми и ще затреши, сега, ей сега хитлеристите ще отрежат пътя на тримата и иди се надявай вече. Ах, тоя Паша, що му трябваше речи да държи. А и защо ли чакат още нашите? Защо картечниците и минохвъргачките не откриват огън, за да отвлекат вниманието на хитлеристите? Впрочем не бива да бързат. Сигналът, сигналът първо.

И изведнъж...

И изведнъж оттатък реката пламна кратка престрелка. Поутихна, отново заеча громко и припряно. Да, беше станало най-лошото — хитлеристите бяха открили разузнавачите и бяха им отрязали пътя за връщане. Ами сега?...

„... Ами сега?!“ — помисли си и Пашата, когато над главата му писна автоматна поредица, дошла откъм реката. Той легна до припадналия Панчаров и понечи да отговори на огъня с огън, но навреме се отказа — какъв смисъл има да пилееш барута си на вятъра, щом ни противник виждаш, ни дявол.

— Какво става? — обади се като изпод земята Панчаров.

— Тя, става една... А на тебе попремина ли ти?

— Малко.

— Ще можеш ли да ходиш?

— Криво-ляво.

— Тръгвайте тогава със Славеев към помпената станция, а аз ще запра тия...

И, без да се доизкаже, той рипна и като стреляше в движение и се поспирваше ту тук, ту там, втурна се нататък, откъдето бяха дошли изстрелите. Като измина десетина метра, залегна, огледа се внимателно, отново затича приведен, ала сега малко вляво, сякаш се устремяваше към реката. Когато хитлеристките куршуми съвсем нагъсто зашариха над него и около него, той пусна напосоки няколко откоса, сякаш да си пробие път, и хукна обратно.

Настигна другарите си досам помпената станция. Тя се намираше на около километър по права линия от брега и бе не само разрушена, но и опожарена. В нея вятърът свободно се разхождаше насам-натам, но в основите ѝ с малко труд можеше да се измайстори такова удобно и сравнително топло укритие, че здраве му кажи.

— Абе, Славеев — сбърчи вежди Пашата, като видя, че в ъгъла седеше само един хитлерист. — Къде е другият „език“?

— Хвърлих го.

— Хвърлил си го! Че туй да не ти е чикия, бе, та да го хвърляш?

— Е — замънка смутено разузнавачът. — Оставих го. Един куршум от неговите си го клъцна по гърба, както го носех, и той капутира.

— Сигурен ли си?

— Така е, така е — обади се на свой ред Панчаров. — Издъхна моментално. Иначе Славеев щеше да навири петалата.

— А, щом е така... А аз рекох... Нищо, може да е за добре — махна с ръка Пашата и се захвана да оглежда пода. — Ей туканка ще измайсторим едно укритийце. Ще ни помага и негова милост — кимна той към хитлериста. — Развържете го. И внимавайте да не халоса някого с лопатата. Не е лопата това, а секира.

— Ба. А после...

— Абе, той нека те фрасне веднъж, па ти иди се оплаквай на арменския поп...

Четиримата работиха мъжки в продължение на не повече от час и укритието бе готово — дълбока метър и половина правоъгълна дупка, отгоре покрита с парчета тръби, тенекиен лист и тухли. Разузнавачите се натъпкаха в нея коляно до коляно и рамо до рамо. Туриха помежду си и пленника и се притаиха. Пръв трябваше да дежури Славеев. В продължение на два часа той трябваше да държи будно съзнанието си и да внимава за три неща: първо — да не се домъкне някой хитлерист; второ — „езикът“ да не направи някоя магария и трето — никой от спящите му другари да не хърка.

— Хайде сега на спане! — нареди Пашата. — Имате възможност да се наспите за цялата война. Стига сте се оплаквали, че все не можете да се нананкате. Средно по осемнайсет часа се падат на глава.

Да спят, добре, ама може ли да се унесеш на такова място, по такова време и на такъв студ? Уж бяха облечени добре, уж кръвта им бе млада и гореща, уж се бяха наредили като кибритени клечки в кутия, ала студът щипеше безмилостно и на най-неочаквани места.

Пък май че наоколо взеха да щъкат и хитлерици. Отначало изруча камион, след това край руините премина отделение ли, взвод ли и накрая, по съмнало вече, един хитлерист се вмъкна тичешком, като разкопчаваше панталоните си...

Когато хитлеристът си отиде, Пашата въздъхна и рече:

— Ех, че ми се щеше да го докопам тоя синковец за... носа и да му кажа аз на него, ама задачата си е задача и тя трябва да се изпълни...

Все пак успяха да подремнат, но това стана едва тогава, когато похапнаха от салама и хляба, които бяха взели със себе си извън неприкосновения запас.

Бавно, непоносимо бавно минаваше времето. От неудобните пози, които бяха заели, крайниците им изтръпнаха, гърбовете им се схванаха, започнаха да ги прободат болки ту тук, ту там. „Брей — мислеше си Пашата, — то било триста пъти по-лесно в атака на нож да летиш, отколкото мърцина да лежиш.“ И стискаше зъби, та чак мускулите по челюстите му играеха.

Когато се здрачи и отново хапнаха, той разреши на другарите си да излязат от дупката, да се поразкършат и поразтъпчат. И време беше. Ръцете и краката им бяха отекли, гръбнаците им бяха заприличали на

бастуни — а си рекъл да се наведеш, а нещо е изпрацяло и се е строшило в кръста ти.

— Да запалим огън и да се погреем — продължи Славеев.

Пашата го изгледа с изумление:

— Ти сериозно ли говориш?

— А че сериозно. Защо?

— Абе, ще ти запала аз на тебе един огън под опашката, та има да ме помниш — сгълча го Пашата. — Огън?! Ти с всичкия ли си!

— Ама много ми е студено, на кочан съм станал — смънка Славеев и звучно подсмръкна.

— Ако искаш да се погрееш — ето ти сняг, разтъркай се и кръвта ти ще кипне.

И сам грабна шепа сняг и разтърка лицето и ръцете си. Отначало снегът го драцеше като шмиргел и не се топеше, а лепнеше като паспал, но сетне усети как след непоносимия студ по лицето, ръцете, а сетне и по цялото му тяло плъпна живителна топлинка. Това повиши настроението и самочувствието му и той чистосърдечно си призна:

— Ако се бях досетил да вземем малко лойчица или масчица и да се понамажем тук-там, сега нямаше да има нужда да се търкаме с тая мръсотия и да си разваляме кожата на физиономиите. А ти, Славеев, я, моля ти се, поразтъркай сурата на негова милост, че виж го как е пофунял.

Славеев хвърли зверски поглед към хитлериста, който, види се, разбра, че става дума за него, и преглътна, сякаш гълташе стъкла.

— Брех, неговата... — изломоти Славеев. — Та аз цял живот ли ще се грижа като бавачка за него?

9

Когато наближи полунощ, Пашата постегна маскировъчния си халат, провери автомата си и рече:

— Ха сега да видим как ще изиграем последното действие от нашето представление.

По данни на наблюдателите и предишните разузнавания бе установено, че на отсамния бряг на реката, на стотина-двеста метра от върбите, край които разузнавачите заровиха ските си, имаше хитлеристки бункер. Тъкмо тук Пашата бе решил да опита късмета си.

Точно в полунощ тримата приятели и омекналия като восък хитлерист, отдал се безропотно на жестоката си съдба, допълзяха на двадесетина метра зад бункера, солидно се окопаха и зачакаха. В бункера беше тихо и неопитното око не би забелязало нищо съществено, но от време на време здравата, скована от дебели дъски врата ту просветваше, ту ставаше тъмна. Ясно бе, че в бункера имаше хора, само че си траеха.

И ето към един часа след полунощ към същата тая врата приближиха трима хитлерици. Единият от тях носеше нещо четвъртито на гърба си — вероятно радиостанция. Той влезе последен в бункера и затвори вратата след себе си. Тя още не бе щракнала с бравата си, когато до нея залости ухо пропъззелият като лалугер Панчаров. Той постоя десетина минути така и отново се върна при своите.

— Какво става? — пощупна нетърпеливо в ухото му Пашата.

— Не е за разказване. Блокирали са целия бряг.

— А колцина са в бункера?

— Четирима. Единият май че е офицер.

— Виж, това е хубаво. А сега ето какво ще направим: ти оставаш тук, а аз и Славеев ще поогледаме брега по на триста-четиристотин метра. Вляво ще отида аз, вдясно — той. Връщане — най-много след половин час. Ясно?

— Ясно.

— Хайде тогава, Славейка.

Пръв се върна Пашата, а след няколко минути и Славеев. И двамата донесоха лоши вести. Бяха открили хитлеристки огневи точки вляво и вдясно от бункера. А вчера ги нямаше.

— Това усложнява нещата — заключи загрижен Пашата. — Но нищо — може да е за добре. Та ето какво ще направим: връщаме се аз и Славеев при огневите точки, които открихме, и ги унищожаваме. А ти, Панчарче, не се кахъри за тоя вързоп — Пашата кимна към изблецилия очи пленник. — Само му запуши устата по-добре, та да не врекне случайно. Чуеш ли пукотевицата, влизаш в бункера и излавяш птичките, дето са се намърдали в него. Ние се връщаме, изравяме си ските и хайде отгатък. Разбрахме ли се?

— Разбрахме се.

„Брех, майка му стара — помисли си Пашата, като запълзя нататък, където се бяха окопали хитлеристите от неговата огнева точка. — Май че тая война все на колене, на лакти и по корем ще изкарам.“

„Хайде, Славейче, не изоставай, че де ще се деваш после — мислеше си пък Славеев и упорито работеше с лакти и мъкнеше по снега автомата си. — Ех, тия бомби пречат. Що ли са му притрябвали толкова много? То една секирка ще свърши повече работа...“

„Какво нещо е войната — мислеше си по-нататък Пашата. — Седиш настръхнал, звериш се в тъмното напреде си, чакаш противника, който си сигурен, че ще се зададе като ахмак отнякъде си, и злорада радост изпълва сърцето ти, щом го зърнеш и го хванеш на мушката. А как ти иде да заскачаш, когато той, твоят противник, започне да се въргаля по земята пронизан от безпощадния ти куршум. И хич не ти иде и наум, че отзаде ти, откъм гърба ти, се е спотаил друг твой противник и когато си най-щастлив, а най-щастливият винаги е най-уязвим — едно, две «кър-р-р», едно, две «ба-а-м», «ба-а-ам» и нито от щастието ти ще остане нещо, нито от тебе...“

Хитлеристите и от двете огневи точки се бяха разположили от удобно по-удобно, пушеха в ръкавите си, бърбореха си безгрижно и никак не усещаха миризмата на страшната опасност, която виснеше над главите им. Тая страшна опасност се състоеше от един български кандидат-подофицер и един български редник. Те вече се бяха дотързурили наблизко до огневите точки, бяха си почистили автоматите от снега, бяха си приготвили бомбите и бяха се запознали отблизо с

обектите си. А те се състояха от по една картечница и няколко автоматчици, между които по всяка вероятност имаше и снайперисти.

Наближаваше три часа след полунощ. Три без петнадесет, три без десет, три без пет. В три часа нула нула, секунди може би преди Пашата и Славеев да се захванат мъжки с работата си, на отвъдния бряг пръкнаха десетина-петнадесет сенки. Изчезнаха, отново се появиха. Залегнаха досам реката, полежаха, полежаха, отново поеха. Единият падна — вероятно се бе подхлъзнал, но веднага скочи на крака и настигна другарите си. Те свиха вляво, вероятно бяха стигнали неустойчив лед, защото се поспряха и дори като че се поколебаха и се насочиха точно срещу залегналите хитлеристи.

„Ох, бабачко — вероятно си помислиха хитлеристите. — Елате, още мъничко елате насам. Така, точно така...“

И изведнъж...

— Хайде, другарче — прошушна си Пашата, дръпни връвта на една бомба и замахна.

— Бам — рече тя и хитлеристката картечница хвъркна на възбог.

— Бам — обади се втора бомба някъде отдясно и втората картечница вероятно отиде при първата.

— Бам!

— Бам!

— Бам!

— Ей, че било лесно! — възкликна Пашата, доволен и предоволен от това, че не стана нужда нито да прибегва до помощта на автомата си, нито с голи ръце да изтръгва хитлеристки гръцмули. — Хайде сега при Панчаров, че той какъвто си е...

Това недоверие на Пашата нямаше никаква основателност. Панчаров беше момче храбро и съобразително. Когато чу първите трясъци на бомбите, той се втурна стремглаво към бункера. Да разбива вратата нямаше нужда. Единият от хитлеристите сам я отвори — може би бе тръгнал да проверява какви са тия непредвидени пукотевици. Панчаров го цапна с приклада, прескочи го и нахълта в бункера.

— Горے ръцете! — така страшно ревна той, че сам му се прищя да вдигне ръце.

Три чифта ръце в миг докоснаха тавана — на хитлеристкия офицер, на радиста и на другия — фелдфебел по всяка вероятност. На радиста и фелдфебела затрепераха само ръцете, но офицерът целият се

тресеше, като че току в краката му се намираше епицентърът на земетресение десета степен по скалата на Рихтер.

— Хвърли оръжието! — заповяда все така страшно Панчаров и само след миг-два в краката му лежаха два автомата, два пистолета и един кортик.

— С лице към стената!

Едно, две и тримата хитлеристи елегантно и стегнато — види се добра школовка имаха в тия работи — се връцнаха кръгом и впиха очи в грапавата стена на бункера.

— Ръцете! По-високо ръцете! — сгълча ги вече по-меко Панчаров, па се наведе и вдигна кортика. Право казано, малко слабости имаше нашият приятел, но душа и свят даваше за хладно оръжие. Види се, колекцията му щеше да се увеличи с още един великолепен екземпляр.

Сега не оставаше нищо друго, освен да се чака по-нататъшният развой на събитията. А той, изглежда, си вървеше строго по плана. Ето, зачуха се припрени стъпки и на вратата цъфна в най-прекрасно настроение Пашата.

— Ех, харно си я свършил — похвали приятеля си Пашата, като изгледа загърбените пленници. — Охо — и офицерче си имаме. Това е баш харашо. Абе, знаех си аз...

Дотича и Славеев също така запъхтян и също така в най-добро разположение на духа. Само че дето си бе поопърлил малко мустаците и че мъкнеше подире си лека картечница, изкривена от взрива като старчески бастун.

— Защо ти е тая трошка? — начумери се Пашата.

— Ще си я нося на село — беше неочакваният отговор.

— Хайде-е-е! — плесна се по бедрото Пашата. — Я я хвърли. Ще ти намерим друга, по-святна.

— Да, да, и тази си е добра.

— Без повече приказки! Връзвай тия синковци и толкоз. И тоя, дето е пред вратата. Захвана да шава.

10

Върху неустойчивия лед, който тук-там пружинираше, цвъртеше и пропукваше, се бе проточила странна процесия. Отпред вървеше и опипваше леда Панчаров. Подире му пъшкаше Славеев, помъкнал на юнашките си рамене един безмълвен сега за сега „език“ и на тънко въженце — хитлеристкия офицер, фелдфебела, радиста и още една несретна душа — целите отрупани с трофейно оръжие и една радиостанция. Накрая бодро и жизнерадостно, в най-оптимистично настроение подтичваше ребром Пашата и зорко се извъръщаше назад.

Ала опасността дойде отпред.

— Стой! — ревна гороломен глас. — Стой, кой идва?

В първия миг на няколко разкрача пред себе си Панчаров зърна три-четири сенки, проснати върху леда, във втория той сам вече легеше по корем и в третия аха-аха да натисне спусъка на автомата си.

— Свой!... — рече от легнало положение той, озарен от щастлива догадка.

— Пашов, вие ли сте?

— Ние и още неколцина — не изгуби и в тоя критичен миг способността си да се шегува храбрият командир на разузнавателната група, познал гласа на помощник-командира.

— Охо! — рече само помощник-командирът, когато се поразтърпка малко около пленниците, взирайки се отблизо в лицата и одеждите им. — Охо! Едри риби, а?

— Цацата я опушихме! — похвали се Пашата.

— И правилно сте направили. Но за това — после. Хайде да тръгваме.

— Дано не ни забележат още мъничко — прошушна Пашата.

— Дано.

Минута, две, три...

И изведнъж няколко ракети полетяха над реката и наоколо затрептя бяла, безжизнена светлина. Бахна мина, тресна снаряд и по

раменете и главите на разузнавачите и техните пленници зачаткаха ситни парченца лед.

— Не лягай! — дръпна за яката хитлеристкия офицер Панчаров.
— Бързо напред! Шнел!

Обади се и нашата артилерия. Снарядите ѝ с вой прелитаха над реката и трескаво търсеха позициите на хитлеристките минохвъргачки и оръдия. Въздухът запищя и застана, полъхна топъл, барутен вятър.

— По-бързо, по-бързо! Не залягай!

Това беше гласът на помощник-командира. Като размахваше смешно ръце и се подхлъзваше, той тичаше напред и плюеше през рамо ледената мръсотия, с която една мина бе напълнила устата му. Изведнъж бясна светкавица заслепи очите му, отне дъха му, катурна го и го обля с вода. Той тръсна глава, обърса с ръкав лицето си и усети как ледът под него бавно се снишава. Ботушите му се напълниха с мраз, автоматът му се подхлъзна като детска шейничка и изчезна нанякъде.

— Дръжте, другарю помощник — извика му познатият глас на Пашата и пред него застърга леда с токата си войнишки поясок. Помощник-командирът протегна ръка, с все сила се вкопча в него и усети как се хлъзга по корем.

На помощ на Пашата дотичаха още двамина от тия, които придружаваха помощник-командира. Те хванаха ботушите му и като внимаваха да не ги изуят, задърпаха. Сантиметър, втори, трети.

— Достатъчно.

Някъде встрани удари още една мина и още един фонтан мръсна вода, ледени късове и горещи железни парчета се юрнаха нагоре, но помощник-командирът, Пашата и другите вече достигаха брега.

— Най-сетне!

— Да отдъхнем малко?

— Не, в окопите!

Окопите ги приютиха гостоприемно, като свои. Те седяха или клечаха, слушаха артилерийския и минохвъргачния двубой и пушеха най-сладките си цигари в живота. По уморените им лица играеха щастливи отблясъци.

— Да — рече с дълбок дрезгав глас помощник-командирът. — Доста тревоги ни струпана на главите, Пашов, ала в края на краищата хубаво представление изигра на хитлеристите.

— Тъй вярно! — рипна Пашата, изпъчи се и вдигна ръка до слепоочието си. — Задачата, както виждате, е изпълнена и преизпълнена. Да видим сега какво става с кафето и коняка...

— Я се поприкрий малко — сгълча го помощник-командирът и го дръпна към себе си. — Ще те перне нещо баш на края и...

Ха не си позовал дявола, ха не се е явил — казват някои...

— Бре! — рече повече с недоумение, отколкото с болка Пашата, приклепна и се хвана за лявата страна. — Ухото ми откъснаха, тяхната...

Тоя път той не се шегуваше. Заблуден хитлеристки куршум бе се хлъзнал по скулата му и бе откъснал оная част на лявото му ухо, която служи в подходящи случаи за наказателно подръпване от учители, родители и по-възрастни другари.

Ала юнакът и с ухо, и с половин ухо пак си е юнак...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.